

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Regia Via Crvcis

Haeften, Benedictus van

Antverpiaë, 1635

Cap. XIV. Gaudendum in Crvce.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46093)

CAPVT XIV.

Gaudendum in CRUCE.

Communicantes Christi passionibus gaudete. 1. Pet. 4, 13.

*Morbus deliciae, mors lucrum, pœna voluptas,
CRUX mihi quòd nullà me CRUCE cerno
premi.*

XTREMAM credebat Staurophila se audiuisse lectionem, quare nihil amplius percunctabatur, cum Christus ad eam: Necdum metam attigisti, filia, nam vt pridem in arcum, ita nunc in citharam aut psalterium CRUCEM transmutare docebo; vt discas scilicet *psallere nomini Domini altissimi in decachordo psalterio, cum cantico in citharâ.* Et hîc ignorantiam meam fateri cogor, aiebat Staurophila, neque enim intelligo quid Dominus meus velit. Audi proinde, inquiebat Christus: *Psallere est cum hilaritate facere: hilarem enim datorem diligit Deus.* Eia igitur cantico verborum iunge citharam operum. Cithara sonat ex inferiori, psalterium ex superiori parte. *Cum aliquid*

Psal. 91.

August. in
Psal. 91.

2. Cor. 9.

August. in
Psal. 42.

P 2

pate-

Communicantes CHRISTI passionibus,
gaudete.

Pet. 4, 13.

*Morbis deliciae, mors lucrum, poena voluptas,
CRVX mihi quod nulla me CRVCE cerno premi.*

pateris tribulationum, tentationum, scan-
 dum in hac terrâ, quia pateris ex inferiori
 parte, id est ex eo quod mortalis es, ex eo quod
 prima tue causæ quiddam tribulationum de-
 beas, Cithara es; venit enim sonus suavis ex
 inferiore parte, pateris & psallis, vel potius can-
 tas, & citharizas. Quando dicebat Apostolus:
 Gloriamur in tribulationibus, cithara sonabat
 ex inferiore quidem, sed tamen dulciter. Omnis
 enim patientia dulcis est Deo. Si autem in ipsis
 tribulationibus defeceris, citharam fregisti.
 Cum autem æquo animo atque hilariter
 perfers scrupulos, desolationes, obnubila-
 tiones, vt quasi desertam à Deo te putes; &
 gaudes tamen, etiam in hac CRUCE Deum
 laudans & benedicens; psallis Domino in
 psalterio decem chordarum: *tangis chordas* Augustis.
in corde tuo, benesonantes in auribus Dei. Cum
 verò cæperis disputare de operibus Dei, Quare
 hoc? quare illud? Et, Non debuit sic facere:
 male fecit hoc. ubi est laus Dei? perdidisti
 Alleluia, rupisti psalterium tuum.

Dici vix potest, quantum hæc Staurophi-
 lam exhilarabant. Non parum autem sus-
 pensam tenebat, quod diceret Christus in
 CRUCE exultandum & lætandum. Et liceat,
 inquit, Domine sciscitari, quid CRUCI &
 lætitiæ? quæ conuenientia doloris & gaudij?
 CRUX enim à cruciatu verissimè dicitur:

hanc autē corpus & animā excruciare nemo melius nouit, quā qui tulit. Ego verò totā hac vitā credebam me afflictam, desolatam, mœrore & dolore consumendam: gaudium, lætitiā & pacem in alterā expectandam; hīc tribulationis, illic consolationis fore tempus. *Omnis enim disciplina, in presenti quidem videtur non esse gaudij, sed mœroris.*

Heb. 12,
11.

Plenissimam, inquit Christus, & superabundantem lætitiæ mensuram omnes Cruciferi percipient in retributione iustorum, quando intrabunt in gaudium Domini sui, vbi *absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.* Habet tamen CRVX plurimum gaudij & lætitiæ, si eo baiuletur quo oportet

Apoc. 21, 4

Chrylost.

Hom. 2.

de Cruce

& Latrone.

Luc. 6, 22.

modo. *CRVX enim totius gratulationis spiritualis est substantia.* Et nōne dixi in Evangelio: *Beati eritis cū vos oderint homines, & cū separauerint, & eiecerint nomen vestrum tamquam malum propter Filium hominis, GAUDETE ET EXVLTATE; ecce enim merces vestra multa est in calis.* Et Apostolus meus nōne dixit: *Communicantes Christi passionibus GAUDETE.* Et alter: *Omne gaudium existimate, fratres mei, cū in tentationes varias incideritis.* Neque vas electionis meæ Paulus, quem allegasti, dicit, disciplinam in presenti non esse gaudij, sed videri non esse gaudij. Reuerà enim causa & pro-

crea-

creatrix est omnis lætitiæ & gaudij, adeoque vitæ æternæ. Sed in ipso castigationis momento videtur esse mœroris, non gaudij: sensus enim doloris ita homines perstringit, vt fructum pacatissimum inde secuturum non cogitent. Hic enim vbi dolor transferit, meliùs agnoscitur & persentitur. Et quid dicam? Certa beatitudinis tessera est, posse in perpeffionibus gaudere, & circumlatrantibus vndique malis, hilarem cælo animum at tollere, etsi per genas copiosè fluant lacrymæ.

Seneca lib.
de Prouid.
Dei.

Facile crediderim, aiebat Staurophila, non deesse gaudendi materiam in ipsâ CRUCE, si quis attentius futura reuoluerit præmia, verùm vt hoc in ipsis fiat pœnis,

Hoc opus, hic labor est: —

Aeneid. 6.

& paucos equidem esse arbitror, qui in cruciatibus exultauerint. Ego verò, respondebat Christus, minimè paucos tibi producam.

An non Apostoli *ibant gaudentes à conspectu concilij*, quòd *digni habiti essent pro nomine*

Act. 5, 41.

IESV contumeliam pati. Quàm hilaris Paulus, qui dicebat: *Repletus sum consolatione,*

2. Corinth.

7, 4.

superabundo gaudio in omni tribulatione nostrâ! Et: Si immolor supra sacrificium & obsequiū fidei vestræ, gaudeo, & congratulor omnibus vobis, id ipsum vos gaudete, & cōgratula-

Philip. 2,

17.

mini mihi. Sancti quoque ludibria & verbera experti, lapidati, secti, tentati, in occisione

Rupert.

in cap. 14.

Apocal.

gladij mortui, angustiati, afflicti, quid erant nisi citharædi citharizantes in citharis suis, testimonia scilicet diuinæ veritatis personantes?

Quâ lætitiâ gētiebant olim Martyres in medijs tormentis? Marcus & Marcellianus fratres propter Christianam fidem comprehensi, ad stipitem alligati sunt, pedibus clavis confixis. Ad quos cum ita loqueretur Iudex: Resipiscite miseri, & vos ipsos ab his cruciatibus eripite. Responderunt: Numquam tam incundè epulati sumus, quàm hæc libenter IESU Christi causâ perferimus, in cuius amore nunc fixi esse cœpimus. Utinam tam diu nos hæc pati sinat, quàm diu hoc corruptibili corpore vestiti erimus! Ita diem noctemq; in tormentis diuinas laudes canentes, denique telis transfixi ad martyrij gloriam peruenerunt. Nec in-

Breuiar.
Roman.
5. Febr.

firmiori sexui similia desunt exempla: Agatha enim lætissimè & glorianter ibat ad carcerem: & quasi ad epulas inuitata, agonem suum Domino commendabat. Agnes quoque tredecennis virguncula nondum idonea pæna, & iam matura victoria, magisterium virtutis impleuit, quamuis præiudicium veheret atatis.

Ambros.
lib. 1. de
Virginib.

Non enim sic ad thalamum nupta properaret, ut ad supplicij locum, læta successu, gradu festina virgo processit. Quid Thecla? post superatas bestias, ignes, carceres ita dicebat: Etiam si in singulos dies mihi cum igne, belluis,

Basil. Seleu-
ciæ Episc.
in Vitâ
S. Theclæ.

vin-

vinculis, carceribus rem esse contingat: adeo mihi etiam omne mortis & discriminis genus pro pietate subeundum, ipsismet paradisi delicias, epulisq; instructissimis potius ducitur: tantummodo, Domine, digna, quæ pro te & nomine tuo cruciatus tolerare semper possim, habeat. Vidēsne, Staurophila, quantâ alacritate, quâ animi hilaritate Sancti CRUCES per- tulerint?

Video, inquiebat illa, sed quod in ipsis obstupesco, id, vt liberè dicam, ruborem mihi incutit: illi enim non modò patienter, sed & libenter & ardenter ad tormenta, sicut ad ornamenta properabant. Ego autem pusillanimis multum etiam laboro vt patienter feram: sed adiuua, Domine, infirmitatem meam.

Eia, inquiebat Christus, confide filia, sensim cresces ad robustam & omnibus numeris perfectam patientiam, & quæ nunc pœnarum inanium leuitate deprimeris, remuneranda postmodum pretiosi auri pondera reporta- bis. Interim tamen si huc assurgere nequeas; noli murmurare, noli queri, sed constanter sustine, & in dolore tuo patientiam habe.

Pet. Dam.
l. 8. Epist. 6.

Eccli. 2, 4.

Cui Staurophila: Mihi equidem volupe esset, nouisse psalterium CRUCIS aptè tangere, vt de chordis cordis mei resonaret dulcis iubilatio, & laus perennis diuinæ maie-

Blos. in In-
stit. Spirit.
cap. 8.

stati. Benè habet, inquiebat Christus, & facile hanc artem disces, si afflictionem vel dolorem sentiens Deo te humiliter perseueranterq; resignes: huiusmodi enim resignatio est ante Deum velut cithara dulcisona, in cuius chordis Spiritus sanctus suauissimè canens, celestis Patris aures occulto quodam internoq; modulamine mirificè demulcet. In hac citharà crassiores fides, id est, exteriores hominis vires (quæ undique dolore occupantur) demissum lugubremq; sonum reddunt: at fides exiliiores, nempe, vires interioris hominis (quæ plenâ deuotione in spontaneâ patientiâ resignatione persistunt) acutum iucundumq; sonum edunt. Natura sensibilis excruciatu gemit, sed natura superior ac rationalis permanet tranquilla.

Iacob. 5,
13.
Prouerb.
15, 13.

Facile intelligo, inquit Staurophila, à tranquillo animo perfici spiritualem hanc melodiâ: nam & Apostolus monet, vt, qui æquo animo est, psallat. Mens verò turbata omnem harmoniam dissoluit. In mœrore enim animi deicitur spiritus. Sed obsecro te, Domine, edissere mihi vt hanc animi pacem nancisci potero.

Cui Christus: Si diuinæ per omnia responderis voluntati, & aliud non velis, quàm quod vult Deus. Quicumque enim hoc fecerit, tranquillus, felix, & verè beatus erit.

Faciet

Faciet enim quidquid voluerit, cum quidquid euenire ei Deus voluerit, hoc & ipse velit. *Nulli, ut opinor, beatiore sunt, quam qui ex sententiâ suâ atque voto agunt. Humiles sunt religiosi, hoc volunt, pauperes sunt, pauperie delectantur; sine ambitione sunt, ambitum respuunt: lugent, lugere gestiunt: infirmi sunt, infirmitate latantur. Cum infirmor, inquit Apostolus, tunc potens sum. Itaque quidquid acciderit ijs, quicumque verè religiosi sunt, beati esse dicendi sunt: quia inter quantumlibet aspera, nulli lætiores sunt, quam qui hoc sunt, quod volunt.* Suauibus his sermonibus delinita Staurophila, exultauit præ gaudio, & diuino (vt facile erat colligere) agente Spiritu prorupit & ipsa in canticum lætitiæ, ita **CRUCEM** ex animo salutans, & celebrans.

Saluian. de
Vero iudic.
& prouid.
Dei lib. I.

2. Cor. 12,
10.

Ode Staurophilæ in **CRUCE**
exultantis.

CRUX aue summo veneranda cultu,
Regis æterni roseum cubile,
Candidi sacro rubeiq; fulgens
Sanguine Sponsi.
Tu, tribus mundum digitis ferentem
Caræis humane spolijs amictum,
Saucijs qui te tulerat lacertis,
Fausta tulisti.

Hæc

Hæc tui tota est ratio decoris,
 Vniuersarum CRVCIVM rigores
 Mitigans, lethum facis esse latum, &
 Damna fauores.

Quis pijs ergo grauis esse casus?
 Quid vel aduersi pote contigisse,
 Quis & ærumna, lacryma, labores,
 Gaudia præstant?

CRVX voluptatis penus æterna,
 CRVX bona, ô, quàm te iuuat osculari?
 Quàm iugo dulci nihilo repugnans
 Subdere collum!

Non nisi in solâ CRVCE gloriabor
 Magna: nam nullâ CRVCE, CRVX grauari;
 CRVX mihi summum decus, & corona,
 CRVX mihi vita.

Ergo mi salue, bona CRVX, salutis
 Tessera æterna: via quæ Sionis,
 Mille post casus, gemitusq; mille,
 Ducis ad arcem.

Millies felix, mea sponsa, salue,
 Mille diu votis mihi concupita,
 Quæ tibi iunctam, per amato Iesu
 Iungis amantem.

O nimis felix CRVCE cui potiri,
 Cui pati gratos licet hîc dolores,
 Et suo verum Crucifixo amori
 Reddere amorem!